

מקשה הגמרא: וְאֵיךְ נָמִי - אף הסובר שלחם הפנים אינו נפסל
 במסעות הַבְּתִיב 'בְּאֲשֶׁר יִחַנוּ בֵּן יַעֲקֹב' שמשמע שהלחם המסולק
 נפסל בנטיעתו, כשם שהוא נפסל בחנייתו. מיישבת הגמרא: אין
 כוונת הכתוב בהשוואתם לפסול את שיצא מחוץ לקלעים בנטיעתו
 כיצא בחנייתו, אלא לְאֵיךְ נִיָּסָא, מִה בְּחִנְיָתוֹ (כשם שבתניתו)
 כִּי לֹא מִפִּיק לִיָּה לֶחֶם הַמְּסוּלָק אֶל מִחוּץ לְקִלְעִים לֹא מִיִּפְסִיל, אֲף
 בְּנִטְעָתוֹ, כִּי לֹא מִפִּיק לִיָּה לֶחֶם חוּץ לְמַחְנֵה לִוְיָהּ, לֹא מִיִּפְסִיל.
 מה לומד הסובר נפסל מ'זנסע אהל מועד', מקשה הגמרא: וְאֵיךְ נָמִי
 - אף לסובר לחם הפנים נפסל במסעות, הֲאֵב בְּתִיב 'וְנִסַּע אֶהֱל מוֹעֵד'
 שמשמע שאף במסעות הוא קרוי אהל מועד, ומדוע אמר שהלחם
 נפסל. מיישבת הגמרא: הֲהוּא לְדִנְיָהּ הוּא הַדְּאָתָא, דהיינו להורות
 את סדר מסע אהל מועד בתוך הדגלים במסעות.
 מנין ילמד הסובר לחם אינו נפסל את סדר הדגלים, מקשה הגמרא:
 וְאֵיךְ הַסוֹבֵר לֶחֶם הַפְּנִים אִינוּ נִפְסָל בְּמַסְעוֹת, וְלִמַּד זֹאת מֵהַכְּתוּב
 'וְנִסַּע אֶהֱל מוֹעֵד', מַדְיָבֵן הוּא יוֹדַע אֵת סֵדֵר מַסַּע הַדְּגָלִים. מיישבת
 הגמרא: מ'מַחְנֵה הַלְוִיִּם בְּתוֹךְ הַמַּחְנוֹת' נִפְקָא.
 קושיא מברייתא, לשיטת אינו נפסל: מִיתִיבֵי - הקשו בני הישיבה על
 הסובר שלחם המסולק אינו נפסל במסעות, שנינו בברייתא, בְּשֵׁעַת
 סִילּוּק מַסְעוֹת - כשעומדים לצאת למסע, והפרוכות נגלות, קדשי
 קִדְשִׁים נִפְסָלִין לֹאכִילָה בְּיוֹצֵא, מאחר שכעת הם מחוץ לקלעים.
 ממשכיה הברייתא ומבארת, שעל אף שאין אנכלים קדשים
 כשהמשכן מפורק, מכל מקום קדושת המחנות מחנה לוי ומחנה
 ישראל [לא הוסרה לגמרי, ועל כן עדיין זָבִין וּמַצוֹרְעִין מִשְׁתַּלְחִין
 חוּץ לְמַחְנֵיָתָן, דהיינו זבים אל מחוץ למחנה לוי, ומצורעים אל
 מחוץ למחנה ישראל. מקשה הגמרא: מֵאֵי לָאו, אִפִּילוּ לֶחֶם הַפְּנִים
 נִפְסָל בְּשֵׁעַת סִילּוּק מַסְעוֹת, עִם שֵׁאר קְדָשִׁים הַנֶּאֱכָלִים תוֹךְ הַקְּלָעִים.
 מיישבת הגמרא: לֹא, כֹּל הַקְּדָשִׁים נִפְסָלִים לְכָר [חוץ] מִלְּחֶם הַפְּנִים.
 מבררת הגמרא: מִה נִפְשָׁךְ, אֵי אֶהֱל מוֹעֵד' וְנִסַּע אֶהֱל מוֹעֵד',
 דְּרָקָא הוּא, כלומר, שכונת התורה לומר שאף כשפורק במסעות
 יהא לו דין אהל מועד, אם כן אִפִּילוּ קְדָשִׁים נָמִי לֹא יִפְסְלוּ, שהרי
 בכיבוד אהל מועד והקלעים קיימים, ומדוע הברייתא פסלה את
 הקדשים ביוצא. וְאֵי 'אֶהֱל מוֹעֵד' לָאו דְּרָקָא הוּא, אלא ללמדנו את
 סדר נסיעת הדגלים, אם כן אִפִּילוּ לֶחֶם הַפְּנִים הַמְּסוּלָק נָמִי יִפְסָל
 במסעות.
 רבין מבאר שאף במסולק הכל מודים שנפסל: אֲלֵא כִּי אֲתָא רְבִין
 אָמַר, אֲבָן רַבִּי יוֹחָנָן וּרְבִי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוי שְׁנֵיהֶם מוֹדִים ש'אהל מועד'
 לא דווקא הוא, וְאֵר שֶׁאִמַר שֶׁהַלְחָם אִינוּ נִפְסָל בְּמַסְעוֹת, אָמַר אֵת
 דבריו בְּמִסְוֶדֶר הַלְחָם עַל הַשּׁוּלְחָן, וְהַכֹּל מוֹדִים לוֹ. וְאֵר שֶׁאִמַר
 שֶׁהַלְחָם נִפְסָל בְּמַסְעוֹת, אָמַר אֵת דבריו בְּמִסְוֶדֶר הַלְחָם מֵהַשּׁוּלְחָן,
 וְהַכֹּל מוֹדִים לוֹ, וְלֹא פְּלִיגֵי רַבִּי יוֹחָנָן וּרְבִי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוי.
 אביי לומד מהברייתא שישראל יצאו למסעות אף בלילה: אָמַר
 אַבְיִי, שְׁמַע מִיָּה מֵהַבְּרִייתָא שְׁנֵינּוּ שֶׁהַקְּדָשִׁים שְׁבַעזוּרָה נִפְסָלִים
 בְּיוֹצֵא בְּסִילּוּק הַמַּסְעוֹת, שִׁישׁ סִילּוּק מַסְעוֹת בְּלַיְלָה, כלומר,
 שכשעלה עמוד הענן מעל אהל מועד וסימן שצריכים לצאת למסע
 בלילה, יצאו מיד, ולא המתינו שיאיר היום, דֵּאֵי סְלֵקָא דְעֵתָךְ אִין
 סִילּוּק מַסְעוֹת בְּלַיְלָה, אלא המתינו שיאיר היום, אֵימַת מְדִיל -
 אימתי תפרש הברייתא שהוסרו הקלעים, שבהסרתם יפסלו
 הקדשים, אם לְצַפְרָא - שתיכף בבוקר הוסרו, קודם שהקריבו
 קרבנות היום, מֵאֵי אֵיִרְיָא - מדוע אתה עוסק לפוסלם מִשּׁוּם יוֹצֵא,
 תִּיפּוּק לֵי - תלמד לפוסלם משום דְּאִיִּפְסִיל לִיָּה בְּלַיְנָה, שהרי עבר
 לילה על אברי הקרבן, אלא מוכרח שהברייתא נשנתה כשהתחילו
 ליסוע מבעוד לילה והקדשים נפסלים משום יוצא, ומוכח שאף
 בלילה יצאו למסעות.
 מקשה הגמרא: פְּשִׁטָא שיצאו למסעות אף בלילה, הרי לְלֵבַת יוֹמָם
 וְלַיְלָה' בְּתִיב (שמות יג בא), ומדוע חזק אביי ללמוד זאת מברייתא.
 מתרצת הגמרא: מַהוּ דְרִמְיָא - לולא ההוכחה מהברייתא היה מקום
 לומר דְּהֵינּוּ מִיָּלֵי - שמה שנאמר במקרא שבני ישראל נסעו בלילה,
 היינו הִיָּבָא דְעֵקוֹר בְּיָמָא - באופן שערך והחלו ללכת ביום, אזי

מִיתִיבֵי - הקשו בני הישיבה על רבי יוחנן שסבר כספינה רוקדת,
 ששנינו בברייתא, דְּפוֹס כְּמִין כְּוּוֹרֵת - מנוקב ככוורת, הִיָּה לָהּ לַחֲלֹת
 לֶחֶם הַפְּנִים בְּתַנּוּר, וְהַדְּפוֹס דוּמָה כְּמִין מַבְלָא [דף עץ] מְרוּבַּעַת,
 ומשמע שהדפוס היה מרובע כתיבה פרוצה, וקשה לרבי יוחנן.
 מיישבת הגמרא: אֵימָא וְפִיָּה דוּמָה כְּמִין מַבְלָא מְרוּבַּעַת, כלומר,
 רק פי הדפוס היה מרובע, כדי שהלחם יבנס לדפוס ברווח, אבל
 תחתית הדפוס אכן היתה כספינה רוקדת, וכרבי יוחנן.
 תְּנִיָא כְּמָאן דְאָמַר כְּמִין כְּסִיפָה רוקדת, דְתְנִיָא, אֲרַבְעָה כְּנִיפִין שֶׁל
 זָהָב הָיוּ שָׁם בְּשׁוּלְחָן, וּמִפְּצָלִין מְרָאשֵׁיהוֹן, כלומר, בליטות היו
 יוצאות מהסניף פצרו הסמוך ללחם וכְּמִין דְקָרְנִין הָיוּ נוֹאִים
 פיצולים אלו, כלומר, פיצול הסניף דמה לפיצולם של קנים דוקרנים
 שהם קנים שיוצאים מהם הרבה ענפים, וְעַל בליטות הונחו הקנים.
 שְׁפוּמְכוֹמִין בָּהוֹן [בסניפים] אֵת הַלְחָם, שְׁהוּא [הלחם] דוּמָה כְּמִין
 כְּסִיפָה רוקדת.
 האם פירוק הקלעים בשעת המסעות פוסל את לחם הפנים: אֵיבְעִיא
 לָהּ לִבְנֵי היְשִׁיבָה, הַאֵם לֶחֶם הַפְּנִים נִפְסָל בְּמַסְעוֹת - כשנסעו
 ישראל במדבר ממקום למקום, פורקו המשכן והקלעים, ונשאו
 הלוויים את השולחן עם הלחם, האם הלחם נפסל בפסול יוצא, משום
 שפירוק הקלעים נחשב כאילו יצא הלחם מן הקלעים של חצר אהל
 מועד, או שֶׁאִינוּ נִפְסָל בְּמַסְעוֹת, משום שהוא על גבי השולחן.
 אומרת הגמרא: רַבִּי יוֹחָנָן וּרְבִי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוי נַחֲלוּק בְּעַיְנָן הָא, חֵד
 אָמַר שֶׁהַלְחָם נִפְסָל בְּמַסְעוֹת, וְחֵד אָמַר, אִינוּ נִפְסָל.
 מקור הדין לסובר לחם הפנים נפסל במסעות: מֵאֵן דְאָמַר נִפְסָל
 בְּמַסְעוֹת, לומד זאת מְדְבְתִיב (במדבר ב ט) 'בְּאֲשֶׁר יִחַנוּ בֵּן יַעֲקֹב',
 וכתוב זה מקיש ומשוה את שעת המסע לשעת החנייה, מִה בְּחִנְיָתוֹ,
 אם הלחם יצא מחוץ לקלעים הוא נִפְסָל בְּיוֹצֵא, אֲף בְּנִטְעָתוֹ שאין
 הלחם בתוך הקלעים שהרי הם פורקו, הוא נִפְסָל בְּיוֹצֵא.
 מקור הדין לסובר לחם הפנים אינו נפסל במסעות: וּמֵאֵן דְאָמַר אִינוּ
 נִפְסָל בְּמַסְעוֹת, לומד זאת מְדְבְתִיב (שם ט) בענין השולחן במסעות,
 'וְלֶחֶם הַתְּמִיד עֲלִיוֹ יִהְיֶה', דהיינו שאף במסעות שהקלעים הוסרו
 הלחם קרוי 'לֶחֶם הַתְּמִיד', ללמד שקדושתו עליו.
 איך יבאר הסובר שאין נפסל הלחם במסעות, את הכתוב 'כאשר יחנו
 כן יסעו', מקשה הגמרא: וְאֵיךְ נָמִי - אף לסובר לחם הפנים אינו
 נפסל במסעות, הֲאֵב בְּתִיב 'בְּאֲשֶׁר יִחַנוּ בֵּן יַעֲקֹב', שמשמע שהלחם
 נפסל ביוצא בנטיעתו כבחנייתו. מיישבת הגמרא: אין כוונת הכתוב
 בהשוואתם לפסול את שיצא חוץ לקלעים בנטיעתו כיצא בחנייתו,
 אלא ללמד לְאֵיךְ נִיָּסָא - לצד השני, שמה בְּחִנְיָתוֹ כִּי לֹא יוֹצֵא
 הלחם מִמְקוֹמוֹ שעל גבי השולחן, לֹא מִיִּפְסִיל, אֲף בְּנִטְעָתוֹ כִּי לֹא
 יוֹצֵא מִמְקוֹמוֹ שלא הוסר מהשולחן, לֹא מִיִּפְסִיל.
 מה ילמד הסובר נפסל מ'ולחם התמיד עליו יהיה', מקשה הגמרא:
 וְאֵיךְ נָמִי - אף לסובר לחם הפנים נפסל במסעות, קשה, הֲאֵב בְּתִיב
 'וְלֶחֶם הַתְּמִיד עֲלִיוֹ יִהְיֶה', שמשמעונו למדים שקדושת 'לחם
 התמיד' נמצאת עליו גם בשעת המסעות.
 מחמת קושיא זו מבארת הגמרא שבמסודר כולם מודים שהלחם אינו
 נפסל, ונחלקו רק במסולק: אֲלֵא, כִּי אֲתָא רַבִּי דִּימֵי מארץ ישראל
 לבבל, אָמַר, אֲבָן בְּמִסְוֶדֶר הַלְחָם עַל הַשּׁוּלְחָן בְּשֵׁעַת הַמַּסַּע כְּבִּוּלֵי
 עֲלָמָא לֹא פְּלִיגֵי שֶׁהַלְחָם אִינוּ נִפְסָל בְּיוֹצֵא, ולמדים זאת מהכתוב
 (שם) וְלֶחֶם הַתְּמִיד עֲלִיוֹ יִהְיֶה, אֲלֵא כִּי פְּלִיגֵי, בְּמִסְוֶדֶר הַלְחָם
 מהשולחן, דהיינו שהורד מהשולחן ככל שבת ואחר כך נסעו, וסברת
 מחלוקתם כך היא, דְמֵאֵן דְאָמַר שֶׁהַלְחָם הַמְּסוּלָק נִפְסָל בְּמַסְעוֹת,
 לומד זאת מְדְבְתִיב (שם ט) 'בְּאֲשֶׁר יִחַנוּ בֵּן יַעֲקֹב', מִה בְּחִנְיָתוֹ
 נִפְסָל בְּיוֹצֵא, ביציאתו חוץ לקלעים, אֲף בְּנִטְעָתוֹ שהקלעים פורקו,
 מִיִּפְסָל בְּיוֹצֵא שהרי כעת הוא אינו בתוך הקלעים, וְלֵמָאן דְאָמַר
 אִינוּ נִפְסָל, לומד הוא זאת מְדְבְתִיב (שם) בענין מסע המשכן, וְנִסַּע
 אֶהֱל מוֹעֵד', שמשמעו שאף על פי שְׁנִסַּע, אֶהֱל מוֹעֵד הוּא,
 דהיינו שאף בנטיעתו יש עליו את שם וקדושת אהל מועד, ולכך
 הלחם נחשב כנמצא בחצר אהל מועד.
 מה לומד הסובר לחם המסולק אינו נפסל מ'כאשר יחנו כן יסעו',

מנחות דף צו עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה - עוז והדר" (ליום שני) קכז

טומאה, ואימתי בדריש לקיש, דאמר ריש לקיש, מאי דתניב ויקרא
 כד נ' על השלחן הפהור, הרי מתוך שנאמר שהשולחן יהא פהור,
 מכלל דאיכא טמא - משמע שיש מציאות שהשולחן יהא טמא,
 ומדוע, הרי הוא כלי עץ העשוי לנחת, אלא מקרא זה מלמד שאכן
 השולחן מיטלטל, כשפונקיהו אותו ברגל לעולי רגלים, ומראין בו
 להם ואומרים להם, ראו חיבתכם לפני המקום, ומה היא החיבה
 שראו בלחם הפנים, כדברי רבי יהושע בן לוי, דאמר רבי יהושע
 בן לוי נם גדול נעשה בלחם הפנים, שחמו של הלחם בשעת
 סילוקו לאחר שעמד על השולחן שבע שלם, היה פחמו ששעת
 סידורו - שסידרוהו חם מהתנור, שנאמר (שמואל א' כ"א) 'לשום לחם
 הם ביום הלקחו' ודרשו את המקרא 'חם ביום הלקחו' שבים הלקחו
 ו-סילוקו) היה עדיין חם.
 מדוע השולחן לא קיבל טומאה מחמת ציפוי. מקשה הגמרא: כיצד
 לומד ריש לקיש מהנאמר 'השלחן הפהור' שברגלים הגביוהו את
 השולחן ולפיכך הוא מקבל טומאה, ותיפוק לי - הלא אף אם
 השולחן לא הוגבה ברגלים הוא מקבל טומאה משום ציפוי של הזב
 שצופה בו, שמשום שכולו היה מצופה במתכת בטל העץ למתכת
 ונחשב כמי שעשוי כולו ממתכת, וכלי מתכות מקבלים טומאה אפילו
 עשויים לנחת.
 הגמרא מביאה משנה ששינוי שהולכים אחרי הציפוי: מי לא תנן -
 האם לא שינוי שהציפוי מבטל את המצופה, ששינוי במשנה (כלים
 פ"ב מ"א), השלחן והדולבקי ו-כעין שולחן העשוי מעור) הטמאים,
 שנפחתו - שנוקב הדף שלהם, דהיינו מקום הנחת האוכלים, או
 שחיפן ו-ציפון כשייש שאינו מקבל טומאה, ושׁייר בהן מקום שלא
 ניקב או מקום מגולה כדי מקום הנחת פוסות, טמאין, ולא עלו
 מטומאתן בפחיתיהו זה, ובציפוי זה, משום שמקום קטן זה שעדיין ראוי
 לתשמיש נחשב כעיקר השולחן. רבי יהודה חולק ואומר, שהשולחן
 אינו נטהר על ידי הציפוי רק בשׁייר לבד ממקום הנחת כוסות גם
 מקום הנחת התיבות בשר ודגים, אבל בשׁייר מקום הנחת כוסות
 לבד השולחן נטהר.
 מדייקת הגמרא: אם הוא שׁייר כדי שיעור לא מצופה (לתנא קמא
 שיעור הנחת כוסות, לרבי יהודה שיעור הנחת כוסות וחתוכות) אין
 - השולחן נותר בטומאתו, אולם אם ציפיה ולא שׁייר כדי שיעור,
 השולחן לא נותר בטומאתו, אלא נחשב כמי שכולו עשוי משיש
 ואינו מקבל טומאה. הרי שהולכים אחר הציפוי.
 הגמרא מבארת מדוע לא ניתן לתרץ שהשולחן לא בטל לציפוי
 משום שציפוי אינו עומד: וכי תימא - ואם תרצה לתרץ, כאן
 ששינוי שהולכים אחר הציפוי לטהר כלי טמא, זה דווקא בציפוי
 עומד - מחובר לשולחן במסמרות, שקביעות הציפוי מבטלו לעץ.
 אבל כאן - השולחן שבמקדש, היה מצופה בציפוי שאינו עומד,
 ואכן לולא שהוגבה ברגלים לא היה מקבל טומאה מחמת ציפוי.
 והיא בעא מיניה ו-הרי שאלו ריש לקיש מרבי יוחנן, האם המשנה
 בכלים ו-שולחן ודולבקי בטלים לציפויים נשנתה רק בציפוי עומד,
 או אפילו בציפוי שאינו עומד, ועוד שאלו, האם העץ בטל לציפוי
 רק בשיחפה ו-ציפה) אף את

1 כיצד המסגרת לא הגביהה למערכה. מקשה הגמרא: והאיכא
 2 מסגרתו, כלומר, הרי מסגרת השולחן הגבוהה טפח שחבורה אל דף
 3 השולחן מלמעלה, הגביהה את המערכת שישבה על גביה לששה
 4 עשר טפחים ושהרי לא נותר ללחם די מקום על דף השולחן, וישב על
 5 גב המסגרת, ומדוע אמר רבי יוחנן שהשולחן קידש רק עד חמשה
 6 עשר טפחים.
 7 מתרצת הגמרא: רבי יוחנן סבר כמאן דאמר מסגרתו למטה היתה,
 8 דהיינו שהיתה המסגרת מחוברת לשולחן תחת הדף וברגליו של
 9 השולחן, והלחם ישב על דף השולחן ממש.
 10 ואף למאן דאמר מסגרתו למעלה היתה, אין קשה ושהמסגרת
 11 הגביהה את המערכת מחמשה עשר טפחים, משום שהמסגרת
 12 פרקנדי הנה מפרקנא - מוטה היתה כלפי חוץ ולא היתה זקופה,
 13 ולפיכך הלחם פגיהה דשלחן הוה יתיב - על דף השולחן עצמו היה
 14 נתון (ולא על המסגרת).
 15 הגמרא מביאה ברייתא שמצינו בה דעה הסוברת שמסגרתו למטה
 16 היתה: ברתנא בברייתא שיש דעה הסוברת שמסגרתו למטה היתה,
 17 רבי יוחי אומר, לא היה שם (בשולחן) סניפין כדי לסמוך את דפני
 18 הלחם התחתון שלא ישברו מכובד הלחמים העליונים, אלא מסגרתו
 19 של שלחן הגבוהה טפח ביצדי השולחן היא מעמדת את הלחם.
 20 אמרו לו לרבי יוסי מסגרתו למטה היתה, ולא סמכה את הלחם,
 21 והזקוק לסניפין.
 22 רבי יוחנן תפול את דין קבלת טומאה של טבלא המתהפכת,
 23 במחלוקת היכן היתה המסגרת: אמר רבי יוחנן, לדברי האומר
 24 מסגרתו של שולחן למטה היתה, דף השולחן היה חלק משני
 25 צדדיו, ולא חובר לרגלי השולחן אלא הונח עליהם, אם כן מכלא
 26 המתהפכת - טבלת עץ החלקה משני צדדיה וראויה לשימוש בשני
 27 צדיה בשהו, על אף שאין לה בית קיבול היא טמאה - נחשבת כלי
 28 ומקבלת טומאה, משום שלמדים מדף השולחן שאף הוא נראה
 29 כטבלא המתהפכת ומקבל טומאה. ולדברי האומר מסגרתו למעלה
 30 על דף השולחן היתה, ולפיכך לרף השולחן היה כמין בית קיבול
 31 בתוך המסגרת, אם כן מכלא המתהפכת תיבעי לך - תסתפק, האם
 32 רוחבה נחשב לה כבית קיבול ומקבלת טומאה, או שנחשבת כפשוטי
 33 כלי עץ ו-כלי עץ שאין להם בית קיבול) שאינם מקבלים טומאה. ולא
 34 ניתן ללמוד מהשולחן, שהרי היה לו בית קיבול.
 35 מפני מה השולחן שבמקדש מקבל טומאה. מקשה הגמרא: מכלל -
 36 מתוך דברי רבי יוחנן שאמר שאם טבלא מתהפכת דומה לשולחן
 37 היא נטמאת כמותו, משמע דשלחן פר קבולי טומאה - מקבל
 38 טומאה הוא, ויש להקשות, מדוע נטמא, הרי השולחן כלי עץ העשוי
 39 לנחת הוא - לנוח במקומו ולא להיטלטל, וכל כלי עץ העשוי לנחת
 40 אין מקבל טומאה, מאי טעמא, כלומר מהיכן למדים שכלי עץ
 41 שאינו עשוי לנחת לא נטמא, מבארת הגמרא: דימא דשק פנינן -
 42 דומים לשק צריכים להיות הנטמאים (שהקשו במקרא ויקרא י"א א) 'מכל כלי עץ או גבד או ערו או שקו, מה שק מטלטל כשהוא מלא
 43 וכשהוא ריקו, אף כל כלי עץ שמטלטל מלא וריקו מקבל טומאה,
 44 וכלי עץ העשוי לנחת אינו מיטלטל כשק.
 45 מתרצת הגמרא: שלחן נמי מטלטל מלא וריקו, ועל כן הוא מקבל

המשך ביאור למס' מנחות ליום ראשון עמ' א

10 בו ואף על פי שהמשכן עדיין לא נסעו, וקשה, הרי בברייתא לעיל
 11 שינוי, שזבים ומצורעים משתלחים ממקום המשכן גם כשהוא
 12 מפורק.
 13 רב אשי מיישב את הברייתא: אמר רב אשי, לא קשיא, הא -
 14 הברייתא שסברה שזבים ומצורעים מותרים להכנס למחנה לאחר
 15 פירוק המשכן, הינה כדברי רבי אליעזר, והא - הברייתא שסברה,
 16 שבשעת פירוק המשכן זבים ומצורעים משתלחים, הינה דברי רבנן
 17 שחלקו על רבי אליעזר.
 18 הברייתא שבה שנית שיטת רבי אליעזר: דתנא - ששינוי בברייתא,

1 המשיכו ללכת גם בלילה, והיינו כסדר המקרא, שעקרו ללכת 'יומם'
 2 והמשיכו בלילה, אכל היכא דלא עקור בימא - היכן שלא עקרו
 3 ביום, היה מקום לומר שבליילא לא מצו עקרי, קא משמע לן -
 4 מוכיח אביי מהברייתא שהיו רשאים אף לעקור ולהתחיל במסע
 5 בלילה.
 6 ברייתא הסותרת את הברייתא ששינוי ורמינהי - וקשה מברייתא
 7 על מה ששינוי בברייתא לעיל, שזבים ומצורעים משתלחים אפילו
 8 בעת המסעות, ששינוי, והוגללו הפירות ועומדים לצאת למסע, הדין
 9 הוא שהותירו הובין ומצורעין ליפגם לשם, למקום שהמשכן עמד

1 יתכן שבזאת נתקשה רב ששת, מקשה הגמרא: **מאי קשיא, הלמא** –
 2 שמא העשרון וכלי שמדרו בו מדת עשרון **לא מקדש**, ועל כן לשים
 3 ועורכים אף בחוץ, אבל התנור מקדש, כלומר צריך שיתקדשו
 4 בתנור, ועל כן אפיתן בפנים. ולא יתכן לומר שזו היא הקושיא
 5 שהוקשתה לרב ששת, שהרי בחידודו בודאי היה מתרצה כך.
 6 הגמרא מבארת במה אכן נתקשה רב ששת: **אלא אי קשיא, הא**
 7 **קשיא** – מה שקשה כאן, הוא זה, ששינוי במשנה, **ואפיתן** של שתי
 8 הלחם ולחם הפנים **בפנים, אלמא** – מוכח, שהתנור מקדש את
 9 הלחם באפיתו ולכן הלחם נאפה בפנים כדי שיתקדש בתנור.
 10 ובהמשך המשנה שנינו, **ואין אפיתן של לחם הפנים דוחות את**
 11 **השבת**, דהיינו שהלחם נאפה בערב שבת, ואם כן שהמשנה סוברת
 12 שהתנור מקדש, קשה, הרי **איפסקה בלינה** – הלחם שנתקדש
 13 באפיתו מערב שבת נפסל בלינה שלן בליל שבת. **(אלא) אמר רבא,**
 14 קושיא זו **הקשה ארם קשה, שהוא קשה כפרול, ומנו רב ששת,**
 15 ואם כן קשה לתרץ קושיא זו.
 16 רב אשי מותרץ את קושיית רב ששת: **אמר רב אשי, מאי קושיא הרי**
 17 ניתן לתרצה באופן זה, **שדלמא מאי מכפנים** – שמא מה ששינוי
 18 במשנה שלחם הפנים נאפה בפנים, אין הכוונה שיאפודו בעזרה וכדי
 19 שיתקדש בתנור, אלא שיאפודו **במקום זריזין** (וכהנים), כלומר
 20 הכהנים שהם זריזים יאפו את הלחם, כדי לשמרו מחימוץ, ובאמת
 21 הוא נאפה אפילו בחוץ, שאין התנור מקדש, ולפיכך אפילו שנאפה
 22 בערב שבת אינו נפסל בלינה.
 23 הגמרא מבארת שתירצו של רב אשי אינו נכון, ואם כן קשה קושיית
 24 רב ששת: **והא** – תירוצו זה **דרב אשי, ברוחא היא** – אינו נכון, משום
 25 שמה **נפשך** – מה שתאמר קשה הוא, **דאי באפיתיה** של לחם הפנים
 26 חוששים לחימוץ, ועל כן **בעינן** – צריכים **זריזין** (וכהנים), אם כן
 27 בלישה **ועריכה נמי** [בעינן] **זריזין**, כדי שלא יחמיצו, ומדוע המשנה
 28 לא מצריכה לעשותן בורזין, **ואי ללישה** [ועריכת] **לא בעינן זריזין,**
 29 ומשום שאין חוששים לחימוץ, **באפיתיה נמי** אין לחשוש לחימוץ ולא
 30 **בעינן זריזין**, ומדוע המשנה מצריכה לאפות בורזין. **אלא מטעם**
 31 קושיא זו שהוקשתה, תירוצו **דרב אשי, ברוחא היא**.
 32 שנינו במשנה: **רבי יהודה אומר, כל מעשיהן של לחם הפנים ושתי**
 33 הלחם **ולישתן עריכתן ואפיתן**, נעשים **בפנים** [וכו'] משום שסבר
 34 שהתנור מקדש, וממילא לא היה ניתן לאפות את הלחם אלא בשבת,
 35 שהרי אם יאפודו מערב שבת יקדשו התנור באפיתו ויפסל בלינה.
 36 ורבי שמעון אומר, שאפית הלחם כשרה אף בחוץ, משום שסובר
 37 שהתנור אינו מקדש, ולשיטתו אפית הלחם אינה דוחה את השבת,
 38 שכיון שאין התנור מקדשו, גם כשיאפה בערב שבת הוא לא יפסל
 39 בלינה.
 40 הגמרא מבארת במה נחלקו רבי יהודה ורבי שמעון במשנתנו: **אמר**
 41 **רבי אבהו בר בנהא, ושנייה** – רבי יהודה ורבי שמעון, **מקרא אחד**
 42 **דרשו** – למדו את דינם מאותו המקרא, שכשברא דוד משאל לנוב
 43 עיר הכהנים, אמר לכהנים בענין לחם הפנים **(שמואל א' כא' 1)** **והוא דרך**
 44 **חול אף כי היום קדש כפלי**, וכל אחד מהתנאים מבאר כסברתו,
 45 מה היתה כוונת דוד בדבריו.
 46 דברי דוד לכהנים לרבי יהודה: **רבי יהודה סבר, כחול אשכחניהו**
 47 **דקא אפו ליה** – ביום חול [וערב שבת] מצאם דוד לכהנים באפיתם
 48 את לחם הפנים, ועל כך **אמר להו לכהנים, האם דרך חול קא**
 49 **אפיתו ליה** – ביום חול אתם אופים את הלחם, על אף כי באפיתו
 50 בתנור של קודש כבר היום [בערב שבת] הוא **קדש כפלי**, דהיינו
 51 שאפיתו עתה תקדשו כבר היום, **ואפסיל ליה בלינה**, אלא עליכם
 52 לאפותו בשבת עצמה, וממקרא זה הוכיח רבי יהודה שהתנור מקדשו
 53 ללחם ואפיתו דוחה את השבת.
 54 דברי דוד לכהנים לרבי שמעון: **רבי שמעון סבר, בשבת אשכחניהו**
 55 **דקא אפו ליה** משום שסברו שצריך שהתנור יקדש את הלחם, ולא
 56 אפודו מערב שבת כדי שלא יפסל בלינה, ועל זה **אמר להו, האם לא**
 57 **דרך חול פעיתו למיעבדיה** – האם לא ביום חול [דהיינו בערב שבת]
 58 היה עליכם לאפותו ומדוע אפיתם בשבת, **מידי** [האם] **התנור**

1 **רבי אליעזר אומר, יבול היית לומר, שאם דחקו זבין ומצורעין**
 2 האסורים להיכנס לבית המקדש, ונכנסו לעזרה **בפסח תבא**
 3 **בטומאה**, דהיינו באופן שרוב ישראל טמאי מתים שמקריבים
 4 בטומאה, **יבול יהו ייבין** כרת כטמא הנכנס לעזרה, שהרי אף עתה
 5 הובים ומצורעים לא הותרו להקריב בטומאה, **תלמוד לומר** (במדבר ה'
 6 א' **וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש**, כלומר
 7 הכתוב מקיש ומשווה את הובים ומצורעים לטמאי המתים, **שפשעה**
 8 **שטמאי מתים משתלחין**, אף **זבין ומצורעין משתלחין**, ובשעה
 9 שאין **טמאי מתים משתלחין**, אין **זבין ומצורעין משתלחין**, ובפסח
 10 הבא בטומאה שטמאי מתים אינם משתלחים, אף זבים ומצורעים
 11 שדחקו ונכנסו לא יתחייבו כרת.
 12 ורבי אליעזר סובר שזב ומצורע שנכנסו לעזרה בפסח הקרב
 13 בטומאה אינם מתחייבים [משום שבפסח הקרב בטומאה אין דין
 14 שילוח לטמאי מתים, והוקשו זבים ומצורעים לטמאי מתים], יסבור
 15 שאף בשעת גלילת הפרוכות שאין טמאי מתים משתלחים לפי שאין
 16 מתנה שכינה קיים, ללמד מההיקש שהותרו זבים ומצורעים להיכנס
 17 לשם. ולפיכך הברייתא שלומדת שלאחר גלילת הפרוכות הותרו זבים
 18 ומצורעים להיכנס למקום המשכן היא כרבי אליעזר, והברייתא
 19 שלומדת שאף בשעת המסעות אין זב ומצורע רשאים להיכנס,
 20 סוברת כחכמים שנחלקו על רבי אליעזר, וסוברים שזב ומצורע
 21 שנכנסו בפסח הבא בטומאה חייבים כרת.

משנה

22 משנתנו ממשיכה בדיני שתי הלחם ולחם הפנים, ומבררת היכן מקום
 23 לישתם עריכתם ואפיתם: **אחת שתי הלחם, ואחת לחם הפנים,**
 24 **לישתן ועריכתן** נעשים אפילו **בחוץ** [חוץ לעזרה], ואין צריך
 25 לעשותם במקום קדוש. **ואפיתן** נעשית רק **בפנים** (במקום קדוש),
 26 ואין לאפותם בחוץ. וכן אפיתן של לחם הפנים ושתי הלחם **אין**
 27 **דוחות את השבת**.
 28 שיטת רבי יהודה בדין מקום לישתם עריכתם ואפיתם: **רבי יהודה**
 29 **אומר, כל מעשיהם של לחם הפנים ושתי הלחם דהיינו, אף לישתן**
 30 **ועריכתן, נעשים בפנים העזרה**, ובוה חולק רבי יהודה על תנא קמא
 31 שאומר שלישתן ועריכתן נעשים בחוץ.
 32 שיטת רבי שמעון בדין מקום לישתם עריכתם ואפיתם: **רבי שמעון**
 33 **חולק ואומר, לעולם הוי** [תהא] **הניל לומר, מעשה לישתן,**
 34 **עריכתן, ואפיתן של שתי הלחם ולחם הפנים, בשרות בעזרה,**
 35 **וכשרות אף בבית פאני, דהיינו בכל ירושלים.**

גמרא

36 הגמרא מקשה, שמתחילת המשנה משמע שהמדה שמדרו בה
 37 במקדש דברים יבשים [שאינם לחים] לא נתקדשה, ומהמשך המשנה
 38 משמע שנתקדשה: **הא גופא קשיא** – משנה זו מצד עצמה קשה
 39 היא, שהרי **אמרת** בתחילת המשנה, **לישתן ועריכתן של לחם**
 40 **הפנים ושתי הלחם בחוץ, אלמא** – מדין זה מוכח **שמדת יבש** [כלי
 41 שמדרו בו במקדש דברים שאינם לחים כגון סולת] שבה נמדדה
 42 הסולת **לא נתקדשה**, כלומר לא נמשחה בשמן המשחה, שאם
 43 המדה היתה קדושה הסולת היתה מתקדשת בה, ואם ילושו אותה
 44 בחוץ היא תיפסל ביוצא. ובסוף המשנה שנינו, **ואפיתן בפנים,**
 45 **אלמא** – מזה שהמשנה הקפידה שאפיתם תהא בפנים, מוכח, **שמדת**
 46 **יבש נתקדשה**, ולפיכך המדה מקדשת את הסולת, ויש לאפותה
 47 בפנים כדי שלא תיפסל ביוצא, שאם מדת היבש לא נתקדשה, מדוע
 48 עליו לאפות דווקא בפנים בתנור קודש.
 49 רבה אומר, שקושיא זו הוקשתה לרב ששת שהיה חריף, ואם כן
 50 תירוצה אינו פשוט: **אמר רבה, קושיא זו הקשה ארם קשה** – חכם
 51 ומחודד, **שהוא קשה** [חד] **כפרול** לחתוך הלכה, **ומנו** [ומי הוא]
 52 **רב ששת**, כלומר, על אף שהוא אדם גדול הוקשתה לו קושיא זו,
 53 ואם כן קשה לתרצה.
 54 הגמרא אומרת שאפשר לתרץ את הקושיא בפשטות, ועל כן לא

12 שמות המרגלים, היא "מסורת בידינו" – עבודה זו היא
 13 "בידינו", בעבודתנו,
 14 אלא, שזה באופן של מסורת – מסורה כללית –
 15 בהעלם, ו"לא עלה" מהגלות וההעלם וההסתר של ירידת
 16 הדורות האחרונים,
 17 ולגבי העבודה בפועל "עלתה בידינו אחד"⁶⁵, עבודת
 18 המעשה.
 19 ולכן על-ידי עבודתנו במעשה, מושגת שלימות
 20 המטרה של עשיית דירה לו יתברך בתחתונים.
 (משיחת ש"פ שלח תשכ"ג,
 ש"פ קורח תשכ"ח)

1 ההסבר לכך הוא: כיוון שכל היהודים שבכל הדורות
 2 הם "קומה אחת שלימה"⁶², יוצא, שהעבודה של הדורות
 3 הקודמים הוא המח והלב של עבודתנו – שלנו ב"רגליים
 4 ועקביים"⁶³, ולכן בעבודתנו במעשה המצוות קיימת
 5 בהעלם⁶⁴ כונת המצוות – הראש והלב.
 6 ואת זאת מבהיר רבי יצחק מיד בתחילת מאמרו –
 7 "דבר זו מסורת בידינו מאבותינו מרגלים על שם מעשיהם
 8 נקראו":
 9 אמנם, בעבודתנו בפועל ממש "לא עלתה בידינו אלא
 10 אחד", כפי שהוסבר לעיל בהרחבה, אך כל מה שנעשה
 11 בעבודת "אבותינו", שבכך צריכה להיות האזהרה שבכל

62 ראה סהמ"צ להצ"צ מצות אהבת ישראל רפ"א. ועוד.
 63 עייג"כ תניא פ"ב (ושם), גם לענין ראשי אלפי ישראל שבכל דור ודור
 (גופא).
 64 ערמ"ש בלקו"ת שה"ש (הובא לעיל הערה 42) דבמיירות האמוראים

כלולים בהעלם כל טעמי ההלכות, עיי"ש (וכפ"ג שם).
 65 ע"פ המבואר בפנים – דב"אחד" זה כלולות כל העבודות דאבותינו
 – תומתק יותר השייכות ד"לא עלתה בידינו אלא אחד ל"בא חקוק והעמידן
 על אצות" (ראה לעיל הערה 47).

אם חפץ בנו הוי'

המשך מעמוד יג

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

13 כן מדובר בעבודה הנעשית באמצעות כוחות המעשה שבנפש, קיום הדברים
 14 בפועל ממש במחשבה כדיבור ובמעשה, **שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מְמַשִּׁיכִים**
 15 ומגלים את **בְּחִינַת ה'חֲפִיץ** כלומר התגלותה של פנימיות התענוג של
 16 הקדוש ברוך הוא **בְּעוֹלָם, עַד**
 17 שגורמים ל**בְּחִינַת חֲפִיץ**
 18 הַוְי' בְּנוֹ, כלומר **שְׁעוֹשִׂים**
 19 דִּירָה לוֹ יְחַבְּרָה
 20 בְּמַתְחוּנִים דְּוָקָא, וְעַל-
 21 יְדֵי-זֶה זוֹכִים בְּקָרוֹב
 22 מְמַשׁ לְבִיאַת מְשִׁיחַ
 23 צְדָקְנוּ, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ
 24 מְמַשׁ.

וַיְהִי-רִצּוֹן, שְׁבִהִיתָנוּ עִתָּה בְּמִדְבַר הָעַמִּים וּבְפָרֵט
בְּעַקְבָתָא דְּמַשִּׁיחָא, יְקַיֵּם גַּם בְּנוֹ עֲנִין זֶה,
מַעֲלַת הָעֲשִׂיָה שְׁבַעֲשִׂיָה, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מְמַשִּׁיכִים בְּחִינַת
ה'חֲפִיץ בְּעוֹלָם, עַד בְּחִינַת חֲפִיץ הַוְי' בְּנוֹ, שְׁעוֹשִׂים דִּירָה
לוֹ יְחַבְּרָה בְּמַתְחוּנִים דְּוָקָא, וְעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִים בְּקָרוֹב
מְמַשׁ לְבִיאַת מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ מְמַשׁ.

1 כשם ששהייתם של בני ישראל במדבר היתה הכנה לכניסתם לארץ, כך
 2 הימצאותם של בני ישראל בתוך הגלות, המכונה בשם 'מדבר העמים',
 3 משמשת הכנה לגאולה השלימה.
 4 **וַיְהִי-רִצּוֹן, שְׁעוֹד בְּהִיוֹתָנוּ**
 5 **עִתָּה בּוֹמֵן הַגְלוֹת בְּמִדְבַר**
 6 **הָעַמִּים וּבְפָרֵט בְּסוּף זִמָּן**
 7 **הַגְלוֹת בְּעַקְבָתָא דְּמַשִּׁיחָא,**
 8 **יְקַיֵּם גַּם בְּנוֹ עֲנִין זֶה,**
 9 **שְׁבַעֲבוֹדַת ה' שְׁלֵנוּ תַּחִּיהַ מַעֲלַת**
 10 **הָעֲשִׂיָה שְׁבַעֲשִׂיָה' כלומר**
 11 **מדובר בעבודת ה' המתבצעת**
 12 **בוֹמֵן יוֹד, בְּחֻשְׁכַת הַגְלוֹת, וְכַמוֹ**

המשך ביאור למס' מנחות ליום ראשון עמ' ב

14 שואלת הגמרא: **אֵלָּא** אם אכן דוד לא היה בשעת האפייה, **מַאי דְרַךְ**
 15 **חוֹל דְּקָא אָמַר לְהוֹ** – מה כוונתו בדבריו ודוא דרך חול'. משיבה
 16 הגמרא: **הָכִי קָא אָמְרוּ לִיה** – כך ענו הכהנים לדוד על בקשתו שיתנו
 17 לו חמשה לחמים, **לִיבָא** – אין עמנו לחם חולין, **כִּי אִם לְחֵם הַתְּנִינִים**
 18 **הַמוֹסְרִים** (שהוטר מהשולחן בשבת) **מִלְּפָנֵי ה'**, ולחמים אלו אטורים
 19 באכילה לזרים, ואיך ניתן לך לאכול מהם. ועל כך **אָמַר לְהוֹ דוד, לֹא**
 20 **מִיבַעֲיָא** – אין צריך לומר, שהוטר לי לאכול מהאי' – לחם זה שכבר
 21 הוטר מהשולחן, **דְּהַרִי בִּינֵן דְּנַפְק לִיה** – שיצא מדין מעילה בהסרתו
 22 מהשולחן, שהרי הוטר לכהנים, **דְּרַךְ חוֹל הוּא** ואין באכילתו מעילה,
 23 ואף שאסור הוא לזרים בודאי במצבי מותר לי לאכול, **אֵלָּא אֲפִילוּ**
 24 **הַאיך נָמִי** – אותו הלחם החדש דְּהַיּוֹם יקדש בכלי' – שסודר ונתקדש
 25 היום על גבי השולחן, ויש בו מעילה, **הָכִי לִיה דְּלִיבּוֹל** – הביאו לי
 26 שאוכל,

1 **מְקַדֵּשׁ** את הלחם בשעת אפייתו, וכדי שלא יפסל בלינה אפיתם
 2 בשבת, **הַרִי הַשְּׁלֵחֵן הוּא דְּמְקַדֵּשׁ** את הלחם, ועליכם לאפותו בערב
 3 שבת, ומכאן הוכיח רבי שמעון שהתנור אינו מקדש את הלחם
 4 ואפיתו אינה דוחה את השבת.
 5 הגמרא דוחה את דברי רבי אבהו, ואומרת שלא יתכן שבמקרא זה
 6 נחלקו רבי יהודה ורבי שמעון, מקשה הגמרא: **וּמִי מְצִיַת אֲמַרַת** –
 7 האם אתה יכול לומר **דְּבִשְׁעַת הָאֲפִיָּה** של לחם הפנים **אֲשֶׁרְבַּחְנָהוּ**
 8 – מצאם דוד לכהנים, ועל כך נאמרו דבריו, **וְהִקְרִיב** – הרי בהמשך
 9 המקראות שם נאמר (שמואל א' כ' טו) **וַיִּתֵּן לוֹ [לדוד] הַכֶּהֵן קוֹדֵשׁ**
 10 **וְדַהִינּוּ לַחֵם הַפְּנִינִים, כִּי לֹא הָיָה שָׁם לְחֵם כִּי אִם לְחֵם הַתְּנִינִים**
 11 **הַמוֹסְרִים מִלְּפָנֵי ה'**, וממקרא זה משמע שדוד לא מצאם לכהנים
 12 אלא בשבת לאחר סילוק לחם הפנים, דהיינו הרבה לאחר אפיית
 13 הלחם.